

Tisková informace

Z rukou lékárníka, s radou odborníka. Ve Vaší lékárně

Pouť léku lékárnou zůstává často pacientům skryta. Ze všech činností vidí většinou pouze výdej léků lékárníkem. Součástí lékáren je mnoho provozních místností, v nichž jsou jednotlivé činnosti realizovány. Plocha lékáren je minimálně 80 m². Lékárny, ve kterých se vyrábějí zvláště náročné lékové formy, jako chemoterapeutika nebo sterilní injekční přípravky, mají prostory ještě větší.

Nejmenší jsou naopak odloučená oddělení výdeje léčivých přípravků (OOVL), která se vyskytují především v malých obcích. Ta jsou organizační součástí větších lékáren, které pro tato OOVL zajišťují mimo jiné přípravu individuálně

připravovaných léčivých přípravků.

Ve všech těchto lékárnách však vždy pracuje lékárník, který jediný může vydávat léky na předpis.

1. Objednávání léků

Lékárníci udržují dostatečnou zásobu léků a pravidelně je objednávají. Vzhledem k tomu, že v ČR je registrováno asi 8000 léků, nemohou mít stále všechny ihned v lékárně. I ty nejmenší lékárny mají zásoby léků v rádech statisíců korun. Zásoby jednotlivých lékáren se liší i v rámci jednoho regionu – skladba léků v lékárně je dána zvyklostmi spádových předepisujících lékařů a potřebami pacientů lékárny. Proto je pro pacienta výhodné, aby měl svou lékárnou, kde budou na jeho požadavky připraveni a jeho léky pro něj budou mít v zásobě. Pokud léky v lékárně momentálně nejsou, lékárníci je zpravidla pacientovi objednájí do dalšího závozu, který probíhá většinou dvakrát denně.

2. Příjem léků a surovin

Příjem léků a surovin na přípravu individuálních léků probíhá obvykle dvakrát denně. Kontroluje se jejich počet, výrobní šarže, expirace a celistvost obalu. Veškerá dodací dokumentace je vedena v listinné i elektronické podobě, což umožňuje další kroky i zpětnou kontrolu. Při příjmu jsou rozlišovány tyto kategorie:

- Regulované léčivé (LP) přípravky – tím, že mají stanovenou maximální cenu i maximální společnou degresivní přírážku dodavatele a lékárny, která se snižuje s rostoucí cenou přípravku. Jedná se většinou o léky na předpis, například léky na vysoký krevní tlak nebo antibiotika.

Pro další informace:

Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident ČLnK:

+420 603 796 826, krebs@lekarnici.cz

PharmDr. Martin Kopecký, Ph.D., viceprezident ČLnK:

+420 604 344 754, kopecky@lekarnici.cz

Mgr. Michaela Bažantová, tisková mluvčí ČLnK:

+420 776 365 213, bazantova@lekarnici.cz

www.lekarnici.cz

Váš lékárník – rádce ve zdraví i nemoci

- Neregulované léčivé přípravky – tak jako regulované LP podléhají pravidlům vyplývajícím ze zákona o léčivech, jejich cena však není regulována. Jedná se často o volně dostupné léky jako například paracetamol nebo ibuprofen nebo nosní kapky. Mnoho léků z této kategorie je však vázáno na recept, přestože si je pacient plně hradí, například antikoncepce nebo léky na spaní.
- Zdravotnické prostředky (ZP), například obvazy, sterilní krytí nebo pomůcky při inkontinenci – mají stanovenou maximální cenu i maximální společnou přírážku dodavatele a lékárny. Většina z nich je volně dostupná. Lékaři je však mohou předepisovat na poukaz – v takovém případě zdravotnický prostředek zcela nebo částečně hradí pojišťovna. Některé ZP (například nitroděložní tělíška) pojišťovny nehradí, přesto na ně musí být vystaven poukaz. Novinkou roku 2022 jsou ePoukazy, jejichž předepisování lékaři je však dobrovolné.

3. Příprava

Některé léky jsou v lékárně připravované individuálně. Příprava probíhá v laboratoři za přísných hygienických podmínek a může trvat několik minut, ale i několik hodin. Laboratoř je povinnou součástí každé lékárny.

Nejčastěji se připravují masti a krémy, tobolky, čípky nebo vaginální globule. Pro přípravu očních kapek a mastí musí mít lékárna speciální vybavení, proto oční přípravky připravují jen některé lékárny.

Výhodou individuálně připravovaných léčivých přípravků (IPLP) je složení tzv. na míru pacientovi, bez obsahu konzervantů a jiných dráždivých ingrediencí. Veškeré suroviny pro přípravu musí splňovat ty nejvyšší kvalitativní požadavky.

Nevýhodou IPLP je jejich poměrně krátká použitelnost.

4. Skladování

Léky se skladují na několika místech v lékárně. Většinu léků lze skladovat při pokojové teplotě, maximálně však do 25 °C, Některé léky musí být uchovávané v chladu.

Proto jsou v technickém vybavení každé lékárny chladničky s provozními teplotami 2–8 °C a 8–15 °C. Teploty všech skladovacích prostor lékáren včetně chladniček jsou denně monitorovány. V lékárnách jsou LP chráněny také před světlem a nadměrnou vlhkostí.

Jak lékárník rychle najde právě Váš lék?

Systém řazení a skladování léčivých přípravků si určují samy lékárny, není stanoven žádným legislativním pravidlem. Ve většině lékáren jsou oddělené uchovávané léky na předpis a léky volně dostupné.

Léky volně dostupné jsou řazeny podle indikací (tedy k jakému účelu jsou užívány) – například LP na bolest, LP na nachlazení, LP na kašel, nosní kapky aj. Léky na předpis jsou uchovávané skryté zrakům pacientů a řazené abecedně. Zvláštní kategorií jsou léky s obsahem omamných a psychotropních látek, ty jsou uchovávané v trezorech.

Pro další informace:

Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident ČLnK:

+420 603 796 826, krebs@lekarnici.cz

PharmDr. Martin Kopecký, Ph.D., viceprezident ČLnK:

+420 604 344 754, kopecky@lekarnici.cz

Mgr. Michaela Bažantová, tisková mluvčí ČLnK:

+420 776 365 213, bazantova@lekarnici.cz

www.lekarnici.cz

Váš lékárník – rádce ve zdraví i nemoci

5. Kontrola

Léky na předpis jsou opatřené dvojí ochranou zaručující jejich pravost. Oba prvky lékárny před samotným výdejem pacientovi kontrolují. Ověřují a vyřazují z celoevropské databáze jedinečný identifikátor v podobě 2D kódu, který má každá krabička LP unikátní. Tím je zaručeno, že by byl v prostoru Evropské unie případný padělek včas rozpoznán. Druhým ochranným prvkem je „pečeť“ – tedy zajištění celistvosti vnějšího obalu LP před neautorizovaným otevřením. Pečeť však zároveň znemožňuje lékárníkovi kontrolu léku uvnitř balení.

Lékárny ověřují pravost také u vakcín, lékaři nikoli.

Až do výdeje lékárny také kontrolují expiraci, tedy dobu použitelnosti léku.

6. Výdej

Nejdůležitějším krokem je výdej léků pacientovi, ten doprovází poskytnutí informací o správném užívání i ujištění, že pacient pokyny lékárníka chápe. Pro správnou léčbu je totiž důležitý nejen dobře zvolený lék, ale také jeho správné a bezpečné užívání. Lékárník je univerzitně vzdělaný specialista na léky (absolvent farmaceutické fakulty) – v tomto oboru jsou jeho znalosti mnohem širší než znalosti lékaře. Dokáže posoudit nežádoucí účinky i interakce předepsaných léků vzájemně či v kombinaci s léky, které si pacient pořizuje k samoléčbě, i s doplňky stravy. Proto se konzultace s ním jednoznačně vyplatí. Moderním, nikoli však jediným pomocníkem je mu

lékový záznam pacienta. Pokud lékárník do lékového záznamu nahlédne, vidí, které léky pacient užívá, tedy i léky, které si vyzvedl v jiné lékárně, a má tak větší šanci poznat např. duplicitu v užívání léků nebo nevhodné kombinace léků.

Pro další informace:

Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident ČLnK:

+420 603 796 826, krebs@lekarnici.cz

PharmDr. Martin Kopecký, Ph.D., viceprezident ČLnK:

+420 604 344 754, kopecky@lekarnici.cz

Mgr. Michaela Bažantová, tisková mluvčí ČLnK:

+420 776 365 213, bazantova@lekarnici.cz

www.lekarnici.cz

Váš lékárník – rádce ve zdraví i nemoci